

Loterijbelasting

MEMORIE VAN ANTWOORD

(Ingezonden 15 juni 1960)

Nr. 5

Algemeen

De ondergetekenden betreuren, dat vele leden van de bijzondere commissie, in welker handen het onderhavige ontwerp van wet is gesteld, met teleurstelling hadden kennis genomen van de inhoud van het voorstel om, naar aanleiding van de indiening van het wetsvoorstel tot wijziging van de Loterijwet (5786), de fiscale bepalingen op loterijgebied aan een herziening te onderwerpen.

Dat de in de memorie van toelichting voor de invoering van de loterijbelasting gegeven motivering zeer zwak zou zijn, kunnen de ondergetekenden niet onderschrijven. De kern van die motivering toch kan als volgt worden samengevat. Uit een oogpunt van een verantwoorde lastenverdeling is het juist, de door loterij verkregen financiële voordelen aan een belastingheffing te onderwerpen. Voorts past bij die belastingheffing in verband met het incidentele karakter van deze voordelen niet een progressief tarief als dat van de inkomstenbelasting, doch een matig proportioneel tarief. Ten slotte zal een dergelijke heffing een algemeen karakter moeten hebben in die zin, dat een discriminatie ten ongunste van een bepaalde loterij of een bepaald ander kansspel wordt vermeden.

Wat dit laatste aspect betreft, is in de memorie van toelichting o.m. verwezen naar de reeds jaren bestaande inhouding op de prijzen en premies bij de Staatsloterij. De opmerking van deze leden, dat die inhouding tevens dient voor een bestrijding van de aan de Staatsloterij verbonden kosten, berust op een misverstand. Bedoelde kosten kunnen ruimschoots worden bestreden uit het verschil tussen de aan de Staat toevallende inleggelden en het ongekorte bedrag van de uit te keren prijzen. Overigens is het percentage van het totaal der ingelegde gelden, dat voor uitkering aan prijzen in aanmerking komt, niet relevant voor de vraag naar de wenselijkheid van een belastingheffing op loterijprijzen, zeker niet wanneer, zoals in casu, die belasting niet wordt geheven van de organiserende instelling, maar van de prijswinnaars.

Het doel, hetwelk met het in wetsontwerp 5786 neergelegde voorstel wordt nagestreefd, tast dan ook de grondslagen voor de heffing van een loterijbelasting niet aan. Het is mitsdien niet juist, uit de invoering van een zodanige belasting een conclusie te trekken met betrekking tot de vraag, welk bedrag naar het oordeel van de Regering als maximumprijs van sportprijsvragen geacht kan worden voldoende te zijn voor het slagen van de bij dat wetsontwerp voorziene regeling. Deze vraag ligt geheel buiten het bestek van het onderhavige voorstel en dient zelfstandig te worden beantwoord in het kader van het wetsontwerp 5786.

Zoals in de memorie van toelichting is vermeld en hiervóór nog is beklemtoond, heeft de invoering van een loterijbelasting mede als motief de ongelijke fiscale behandeling van de voordelen uit de verschillende soorten van loterijen en prijsvragen op te heffen. Bij dit streven ziet de Regering de categorie binnenlandse prijswinnaars van buitenlandse loterijen van secundaire betekenis. De ondergetekenden kunnen dan ook niet delen in de opvatting van de hier aan het woord zijnde leden, dat aan dit motief weinig waarde zou toekomen, omdat tegen het in de belasting betrekken van laatstbedoelde categorie prijswinnaars bezwaren zouden bestaan.

De van andere zijde geopperde suggestie het winnen van kleine prijzen — b.v. maximaal f 500 — in buitenlandse loterijen vrij te stellen, doch dan het streven naar gelijke behandeling hierin tot uiting te brengen, dat voor binnenlandse loterijen hetzelfde regime zal gelden, verdient naar de mening van de ondergetekenden geen aanbeveling. Naar uit het vorenstaande blijkt, is huns inziens de betekenis, welke de categorie prijswinnaars van buitenlandse loterijen in het gehele beeld bezit, te gering om op grond daarvan tot verhoging van de vrijstellingen over te gaan. Dit klemt te meer, omdat, gezien de aan deze suggestie ten grondslag liggende gedachte, dat de winnaars van grote prijzen in buitenlandse loterijen er niet of hoogst zelden in zullen slagen hun identiteit verborgen te houden, die verhoging aanzienlijk zou moeten zijn.

Het verheugt de ondergetekenden, dat verscheidene leden zich zeer wel konden verenigen met de gedachte, alle inkomsten uit kansspelen aan een gelijke fiscale heffing te onderwerpen. Dat de tegenwoordige toestand ook de ondergetekenden zeer onbevredigend voorkomt en dat ook zij een gelijke behandeling van de inkomsten uit de Staatsloterij en andere inkomsten uit kansspelen als rechtvaardig zien, moge blijken uit hetgeen ter zake in de memorie van toelichting en hieróóf in deze memorie van antwoord is opgemerkt.

De situatie, dat een prijs moet worden aangemerkt als een bestanddeel van de winst van een bedrijf of zelfstandig beroep, doet zich, zoals in het voorlopig verslag van andere zijde reeds werd verondersteld, onder meer voor, indien een collecteur of debitant van de Staatsloterij op een niet verkocht lot een prijs wint. Voorts kan worden gedacht aan het geval, dat iemand, die in het kader van zijn bedrijf loten verkoopt, een prijs wint op een lot, dat hij als contraprestatie voor het verkopen van de loten heeft ontvangen. Voor de beantwoording van de vraag of in andere situaties een loterijprijz bedrijfs- of beroepsmatig is gewonnen, kan de herkomst van het voor de inzet gebruikte geld mede een rol spelen, doch van doorslaggevend betekenis is deze omstandigheid niet. Met betrekking tot het aan de orde gestelde — illegale — boekmakersbedrijf zij aangetekend, dat de winst, door een boekmaker behaald met het afsluiten van weddenschappen, als winst uit bedrijf, een normaal bestanddeel vormt van het belastbaar inkomen. Van een heffing daarnaast van loterijbelasting over die winst is echter geen sprake.

Het verheugt de ondergetekenden, dat sommige leden zich met de voorgestelde heffing van loterijprijzen kunnen verenigen. Zij hebben ervan kennis genomen, dat naar het oordeel van die leden reeds het enkele feit, dat prijzen en premies bij de Staatsloterij sinds jaar en dag aan een heffing onderworpen zijn, waartegen het rechtsgevoel zich niet verzet, een heffing op de prijzen uit loterij rechtvaardigt.

Voorts delen zij in de mening, dat, evenmin als bij inkomsten in de zin van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 de moraliteitsvraag een rol kan spelen, dit bij een belasting als de onderhavige het geval is. Ook de ondergetekenden achten daarom, onafhankelijk van de vraag of wetsontwerp 5786 al dan niet aanvaardbaar ware, het betrekken van loterijprijzen — ook die van de Staatsloterij — in een belasting in beginsel juist.

Dat deze leden het verheugend noemen, dat de keuze van de Regering op een belasting is gevallen, stemt de ondergetekenden tot voldoening. Zij achten die keuze trouwens in beginsel de enig juiste weg, nu de inhouding van de Staatsloterij wordt uitgebouwd tot een algemene heffing. Mede omdat in het wetsvoorstel op dit gebied geen delegatie is opgenomen, blijft inderdaad de medewerking van de Staten-Generaal noodzakelijk in gevallen van wijziging, b.v. van het tarief en de grondslag.

Wat betreft het karakter van de onderhavige belasting zij opgemerkt, dat zij volgens artikel 1 van het ontwerp van wet is opgezet als een persoonlijke belasting, welke wordt geheven bij wijze van inhouding op de prijs. De prijswinnaar is de belastingplichtige. De organisator van de loterij is de inhoudingsplichtige, die verplicht is de ingehouden belasting op aangifte af te dragen (zie artikel 6 van het ontwerp). Met

een zakelijke belasting heeft zij dit gemeen, dat bij de heffing van de loterijbelasting geen rekening wordt gehouden met de persoonlijke omstandigheden van de belastingplichtige, zoals zijn overige inkomen en zijn gezinsomstandigheden. Het rekening houden met dergelijke persoonlijke omstandigheden past meer bij de periodieke heffingen, zoals die naar het inkomen, hetwelk immers gewoonlijk dient ter voorziening in de dagelijkse behoeften van het gezin.

In het gevoelen van deze leden, dat invoering van een belasting op loterijprijzen in het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 strijdig zou zijn met het geldende fiscale inkomensbegrip, delen de ondergetekenden, aangezien dat inkomensbegrip zoveel mogelijk bij de maatschappelijke opvattingen dien-aangaande dient aan te sluiten. Het is inderdaad de opvatting van de Regering, dat een dergelijke inpassing in verschillende gevallen tot onbillijke resultaten zou leiden.

Met erkentelijkheid hebben de ondergetekenden kennis genomen van de verklaring van deze leden, dat door hen ook met het voorgestelde systeem van heffing gaarne wordt ingestemd. Ook naar de verwachting van de ondergetekenden zullen de perceptiekosten laag blijken te zijn en zal de uitvoering van deze belasting noch van belastingplichtigen, noch van derden, noch van de fiscus veel administratieve werkzaamheden vergen.

Met de opmerking van deze leden, dat de invoering van een loterijbelasting, naast de toepassing van het dienstentaxtarief van de omzetbelasting van 4 pct., voor degenen, die zich met de organisatie van kansspelen bezighouden, een totaal nieuwe situatie schept, kunnen de ondergetekenden in het algemeen instemmen. Ook zij menen, dat bedoelde personen en instellingen zich voortaan op deze nieuwe situatie hebben in te stellen. In dit verband zij bedacht, dat de omzetbelasting als een algemene verbruiksbelasting kan worden afgewenteld op degenen, aan wie de belaste diensten worden bewezen, dit zijn de deelnemers aan het kansspel, en dat de loterijbelasting bij wijze van inhouding ten laste van de prijswinnaars wordt geheven. De bedoelde nieuwe situatie geeft de tweede ondergetekende dan ook geen aanleiding wijziging te brengen in de voorwaarden, waaronder vergunning tot het aanleggen en houden van een loterij pleegt te worden verleend, ook niet met betrekking tot het in de praktijk veelal gestelde vereiste, dat ten minste 60 pct. van de bruto-opbrengst van de loterij aan het daarmee beoogde doel ten goede moet komen. Bedoeld vereiste correspondeert met het in de Loterijwet gestelde vereiste, dat de loterij of prijsvraag uitsluitend moet strekken tot een liefdadig doel of bevordering van wetenschap, kunst of een ander algemeen belang.

Omtrent de huidige stand van de jurisprudentie met betrekking tot de belastbaarheid van prijzen, waarnaar vele weer andere leden informeren, deelt de eerste ondergetekende het volgende mede. De prijzen van reclame- en andere prijsvragen, waarbij slagzinnen moeten worden bedacht, vormen voor de genietters belastbaar inkomen in de zin van artikel 28 van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941. Laatstelijk is dit bevestigd door het arrest van de Hoge Raad van 25 november 1959, B.N.B. 1959/389. Inzake de prijsvragen, welke sommige dagbladen organiseren, zoals „Wie weet, die wint” en „Alles overwegen is Uw winst”, is het merendeel der gerechtshoven blijkens enkele recente uitspraken van oordeel, dat deze prijsvragen de deelnemers geen redelijke kans op voordeel bieden, zodat de prijzen niet op de voet van artikel 28 belastbaar zijn. De zinsnede in de memorie van toelichting, dat de bestaande jurisprudentie in het algemeen de prijzen van reclameprijzen tot het belastbare inkomen rekent, moet worden gezien tegen de achtergrond van de enige regels daarna vermelde rechterlijke beslissing inzake de reclameprijzenvraag „Kijk U rijk”, bij welke beslissing de ingevolge die prijsvraag gewonnen prijs niet tot het belastbare inkomen werd gerekend. Het gerechtshof te Leeuwarden kwam tot deze beslissing op grond van het feitelijke oordeel, dat de door de prijswinnaar verrichte prestatie geen redelijke kans op voordeel bood.

Over de consequenties van dit ontwerp voor de paardensporttotalisator, waaromtrent verscheidene leden gaarne nadere inlichtingen zouden willen ontvangen, zij het volgende medegedeeld. Zoals in de memorie van toelichting reeds is aangekondigd, ligt het inderdaad in de bedoeling de omzetbelasting — die thans wordt voldaan over de inleggelden, verminderd met de uitgekeerde prijzen, hetgeen neerkomt op een heffing van 4 pct. van 20 pct. van de inleggelden — voortaan geheel overeenkomstig de wettelijke bepalingen over het onverminderde bedrag van de inleggelden te gaan heffen.

Wat de loterijbelasting betreft, zouden de in artikel 4 van het ontwerp opgenomen vrijstellingen voor kleine prijzen, in verband met het bepaalde in het tweede lid van dat artikel, bij de paardensporttotalisator praktisch vrijwel geen toepassing kunnen vinden. Volgens die bepaling toch worden prijzen, gevallen op loten of onderdelen van loten op grond van dezelfde toevallige gebeurtenis, voor de beoordeling van de toepasselijkheid van de vrijstellingen als één prijs beschouwd. Daar, mede gezien de strekking van dit voorschrift, in deze bepaling het woord „loten” dient te worden opgevat in de materiële betekenis van „kansen op een prijs” en voorts bij de paardensporttotalisator alle prijzen ter zake van dezelfde ren of draverij worden gewonnen als gevolg van dezelfde toevallige gebeurtenis, namelijk het resultaat van de wedstrijd, zouden deze prijzen dus te zamen als één prijs moeten worden aangemerkt. Zodra dit prijzentaal meer bedraagt dan f 1000, hetgeen veelal het geval zal zijn, zouden derhalve alle prijzen van vrijstelling zijn uitgesloten.

De ondergetekenden zijn echter tot het inzicht gekomen, dat de vrijstellingen op die wijze bij de paardensporttotalisator wel zeer weinig tot hun recht zouden komen. Gezien het bestaande maximum van f 10 inzet per persoon en mede in verband met de bijzondere situatie, waarin deze totalisator zich bevindt en welke in het voorlopig verslag door de hier aan het woord zijnde leden in den brede is geschetst, wordt daarom bij onderdeel I van de bijgaande nota van wijzigingen voorgesteld artikel 4, tweede lid, aan te vullen met een bepaling, krachtens welke dit lid met betrekking tot de paardensporttotalisator buiten toepassing blijft, hetgeen ertoe zal leiden, dat de prijzen van deze totalisator praktisch steeds vrijgesteld zullen zijn van loterijbelasting.

De eerste ondergetekende kan echter, mede om der gevolgen wille, geen termen vinden te voldoen aan de door deze leden geuite wens de uitzonderingspositie van de paardensporttotalisator met betrekking tot de omzetbelasting te handhaven.

Ten aanzien van de door enige leden gestelde vraag of het niet in de lijn der redelijkheid ligt de opbrengst van de ingevolge het onderhavige voorstel te heffen belasting in het Gemeentefonds te doen vloeien, stellen de ondergetekenden voorop, dat de vraag of de middelen van het Gemeentefonds dienen te worden verruimd een aangelegenheid is, die bij voorkeur niet ter gelegenheid van de invoering van de loterijbelasting moet worden behandeld, doch, in samenhang met alle andere met de gemeentefinanciën verband houdende factoren, dient te worden bezien bij de verdere behandeling van het ontwerp van de Financiële-Verhoudingswet 1959 (5472). Doch ook overigens menen zij bedoelde vraag ontkennend te moeten beantwoorden. De door deze leden daartoe aangevoerde omstandigheid, dat de gemeenten op het gebied van lichamelijke opvoeding en sport niet onaanzienlijke geldelijke bijdragen zouden geven, kan op zich zelf geen argument opleveren om juist de opbrengst van deze belasting geheel in het Gemeentefonds te storten, te meer niet, aangezien de belasting ook voortvloeit uit andere loterijen dan sportprijzen. Voorts zou de gedachte werkwijze slechts tot gevolg hebben, dat het aandeel van het Gemeentefonds in de opbrengst van de rijksbelastingen zou stijgen. Zouden de daaruit voortvloeiende meerdere middelen ook aan de gemeenten worden doorgegeven, dan zou zulks bij de toepasselijke verdelingsmaatstaven nog geen zekerheid geven, dat die middelen ook door de gemeenten voor de genoemde doeleinden zouden worden gebruikt.

Het tarief. Het verheugt de ondergetekenden, dat verscheidene leden het voorgestelde tarief van 20 pct. niet zonder meer onaanvaardbaar achten.

Het oordeel van sommige leden, dat bij een loterijbelasting een proportioneel tarief niet zou passen, acht de Regering niet juist. Bij een belasting van louter door buitenkans verkregen incidentele voordelen ligt zodanig tarief naar haar mening zelfs meer voor de hand dan een progressief tarief. Wel zou men erop kunnen wijzen, dat b.v. bij de successiebelasting — een belasting, welke evenzeer door buitenkans verkregen voordelen treft — het heffingspercentage met de omvang van de verkrijging toeneemt. Bij deze belasting echter speelt de toevalligheidsfactor in het algemeen een minder grote rol. Daarbij komt, dat, terwijl op het gebied van de successiebelasting de identiteit van de verkrijgers vaststaat, zulks bij de loterijbelasting door de naamloosheid van de prijswinnaars veelal niet het geval is. Reeds uit dien hoofde zou, nog afgezien van de vraag, welk tarief in theorie het juiste is, een progressief tarief bij de loterijbelasting praktisch niet wel uitvoerbaar zijn en in ieder geval die belasting aanzienlijk compliceren. Daargelaten of dan bij de tariefbepaling niet alleen rekening zou moeten worden gehouden met de te belasten loterijprij, doch tevens met de prijzen, welke de belastingplichtige binnen een bepaald tijdvak verder nog uit dezelfde of andere loterijen en dergelijke heeft gewonnen, zou namelijk ter voorkoming van beperking van de progressie door splitsing van loten in series of onderdelen ook voor de tarifiering een bepaling, als thans op het gebied van de vrijstellingen is vervat in artikel 4, tweede lid, van het ontwerp, niet kunnen worden gemist. Uiteindelijk zou zowel door de opnemng van een dergelijke bepaling als in verband met de omstandigheid, dat dikwijls in clubverband wordt gespeeld, de belastingheffing in veel gevallen toch niet op de individuele prijswinnaars zijn afgestemd.

Ter voldoening aan het verzoek van vele leden om een nadere motivering van het in het ontwerp vervatte tariefspercentage zij opgemerkt, dat niet aan de hand van absolute maatstaven kan worden vastgesteld welk tarief het enig juiste is. De keuze van een tariefspercentage is het resultaat van afweging van alle facetten en beschouwing van de tarieven van vergelijkbare heffingen. Op het voetspoor van het bijzondere tarief van 20 pct. van de inkomstenbelasting, een tarief, dat met name geldt voor meer incidentele voordelen in het randgebied van het inkomen, heeft de Regering gemeend voor de onderwerpelijke belasting een zelfde percentage te moeten aanhouden. Uiteraard zal, nu alle prijzen uit loterijen en andere kansspelen onder één regime worden gebracht, zulks voor de winnaars van prijzen uit de Staatsloterij een verhoging betekenen van het op die prijzen in te houden bedrag. De Regering ziet niet in waarom het meer voor de hand zou hebben gelegen, het tarief op 15 pct. te stellen. In overweging genomen, dat dit voor de inhouding op de prijzen van de Staatsloterij geldende percentage dateert van meer dan 75 jaar geleden, komt het thans voorgestelde percentage van 20 bepaald niet te hoog voor. In dit verband moge b.v. ook nog worden gewezen op het veel hogere tarief van het successie- en schenkingsrecht voor verkrijgingen krachtens erfrecht of schenking door verre of niet-verwanten.

De vraag van de hier aan het woord zijnde leden of het overigens wel juist is en in overeenstemming met de bedoeling van de Regering moet worden geacht, dat het voorgestelde tarief tot een hogere belasting kan leiden dan indien de prijs in de loon- of inkomstenbelasting zou worden betrokken, wordt bevestigend beantwoord. Het buitenkanslement van de prijzen van loterijen en andere kansspelen geeft aan de loterijbelasting een totaal andere rechtvaardigingsgrond dan de belastingen naar het inkomen of de winst hebben. Doch ook al zou men bij de rechtvaardiging van de loterijbelasting een beslissende rol willen toedelen aan de draagkrachtsfactor, dan volgt daaruit nog niet, dat enige correlatie zou moeten bestaan tussen de hoogte van de loterijbelasting en de belasting, die zou zijn verschuldigd, indien

de prijs tot het normale periodiek vloeiende inkomen zou worden gerekend. Het toevalselement en het incidentele karakter van de loterijprijzen toch hebben tot gevolg, dat het door de prijs verkregen draagkrachtvermogen ook ten opzichte van het gewone huishoudelijke budget geheel anders ligt dan bij bedoeld inkomen. Doch ook afgezien van het vorenstaande, leent een belasting als de onderwerpelijke zich niet voor inpassing in de inkomsten- en loonbelasting. In de eerste plaats moge worden verwezen naar hetgeen hiervoor is te kennen gegeven omtrent de bezwaren, welke aan een progressief tarief voor de belasting van loterijprijzen in het algemeen reeds zijn verbonden. Zou de belasting bovendien nog moeten worden afgestemd op de persoonlijke omstandigheden van de individuele prijswinnaar, zoals bij inpassing in de inkomsten- en loonbelasting zou moeten geschieden, dan zou zulks in verband met de naamloosheid van de meeste prijswinnaars en de mogelijkheid tot het inschakelen van stromannen de deur voor oncontroleerbare fraude wijd openzetten. Tevens zouden grote praktische moeilijkheden ontstaan bij de uitvoering van de wet, zoals de vraag welk loontijdvak bij afstemming op de loonbelasting zou moeten worden aangenomen en hoe de inhoudingsplichtige aan de voor de berekening van de in te houden belasting benodigde gegevens moet komen, gegevens, welke op het moment van de inning van de prijs veelal niet bekend zullen zijn, daar dat moment zal liggen vóór het einde van het loontijdvak of van het belastingjaar. De regeling zou nog aanzienlijk gecompliceerder worden, indien, zoals blijkbaar de bedoeling van de vraagstellers is, de prijs niet altijd in de inkomsten- of loonbelasting zou worden betrokken, doch aan de prijswinnaar zou worden toegestaan daarvoor te opteren, zo dat voordeliger voor hem is.

Hieronder volgt een aantal voorbeelden ter illustratie, dat de volgens het ontwerp verschuldigde loterijbelasting meer bedraagt dan indien de prijs in de inkomstenbelasting zou worden betrokken. Daar de verhouding tot de loonbelasting, b.v. in verband met het te kiezen loontijdvak, niet duidelijk is, zijn te dezer zake geen voorbeelden vermeld. De in de staat vermelde inkomens hebben betrekking op het jaar, gedurende hetwelk de belastingplichtige de prijs ontvangt, terwijl de verschuldigde bedragen aan inkomstenbelasting door interpolatie zijn berekend.

Op grond van de hierboven ontwikkelde bezwaren zal het de hierbedoelde leden duidelijk zijn, dat het zoeken naar een oplossing, waarbij de verschuldigde loterijbelasting wordt afgestemd op de belasting, die verschuldigd zou zijn, indien de prijs in de loon- of inkomstenbelasting zou worden betrokken, niet in overweging kan worden genomen.

Prijzen in goederen. Naar aanleiding van de mededeling, dat de voorgestelde belasting op in goederen verstrekte prijzen van verschillende zijden bedenkingen ontmoette, zij vooropgesteld, dat het betrekken van goederen in enige belasting nu eenmaal uit zijn aard meer bezwaren medebrengt dan wanneer sprake is van geld. Toch heeft dit de wetgever er nimmer toe geleid goederen van het werkingsgebied van een bepaalde belasting uit te sluiten. In dit verband moge b.v. worden gewezen op de inkomsten- en loonbelasting en de successiebelasting. Er bestaat dus geen reden — en ook de hier aan het woord zijnde leden zullen dit toch niet beogen — om op deze regel voor de loterijbelasting een uitzondering te maken door de goederenprijzen van deze belasting vrij te stellen. Niet alleen zou zulks een ongemotiveerde begunstiging van goederenloterijen en hun prijswinnaars betekenen, doch bovendien zou zulks leiden tot uitholling van de belasting. Overigens menen de ondergetekenden, dat de leden, die de bovenbedoelde bedenkingen koesteren, de zaak van de heffing van loterijbelasting over goederenprijzen wel wat al te somber zien.

Zo kunnen de ondergetekenden niet inzien, dat de in het vierde lid van artikel 6 voorgeschreven wijze van heffing erop zou neerkomen, dat de inhoudingsplichtige zelf de belasting van goederenprijzen voor zijn rekening neemt en dat die heffingswijze in de praktijk welhaast onuitvoerbaar zou zijn. Deze bepaling toch houdt slechts in, dat de inhoudingsplichtige geacht wordt de belasting van goederenprijzen te hebben ingehouden op het tijdstip, waarop die prijzen ter beschikking zijn gesteld, en verleent hem vervolgens een verhaalsrecht ter zake jegens de prijswinnaars. Wellicht zal, zoals ook in de memorie van toelichting bij artikel 6 is opgemerkt, de organisator van de loterij of dergelijke om redenen van praktische aard veelal van dat verhaalsrecht geen gebruik maken, doch hij doet zulks dan geheel vrijwillig. In dit verband zij nog bedacht, dat ingevolge de bij wetsontwerp 5786 voorgestelde

Inkomen excl. prijs	Prijs	Belasting vlg. ontw.	Belasting volgens maatstaf ink. belasting					
			Ongehuwd	Gehuwd z. k.	Gehuwd 1 kind	Gehuwd 2 kinderen	Gehuwd 3 kinderen	Gehuwd 4 kinderen
2 000	100	20	16	22	—	—	—	—
	300	60	48	48	—	—	—	—
	500	100	82	74	—	—	—	—
	1 000	200	172	142	62	—	—	—
	2 000	400	379	297	198	106	25	—
3 000	100	20	19	15	13	—	—	—
	300	60	59	45	38	24	—	—
	500	100	100	76	66	47	—	—
	1 000	200	207	155	136	106	25	—
	2 000	400	444	326	287	240	137	51
5 000	100	20	26	19	17	14	13	12
	300	60	76	57	49	43	39	33
	500	100	130	94	83	73	65	55
	1 000	200	267	192	171	150	134	113
	2 000	400	553	403	364	324	284	244
10 000	100	20	36	29	26	24	23	21
	300	60	109	85	81	75	68	65
	500	100	182	143	136	127	116	110
	1 000	200	369	289	276	257	241	225
	2 000	400	758	601	571	540	511	478

wijziging van de Loterijwet voor het verkrijgen van toestemming tot het houden van een loterij niet meer zal zijn verstaan, dat de prijzen niet in geld of geldswaardig papier bestaan. Als gevolg van het vervallen van deze eis zullen goederenprijzen voortaan wel niet meer voor normale koopsommen uit de inleggelden worden gekocht, zodat dergelijke prijzen in het algemeen nog slechts zullen worden uitgelooft, wanneer de goederen gratis of tegen gereduceerde koopsommen ter beschikking van de loterij worden gesteld. In dat geval worden de kosten van de loterij dus niet bezwaard met de normale aankooprijzen van deze goederen, zodat het voor de bestrijding van de kosten toegestane percentage van de inleggelden voldoende zal zijn om, indien de organisator de loterijbelasting voor eigen rekening neemt, deze daaruit te betalen. De tweede ondergetekende ziet geen aanleiding uit dezen hoofde het in de praktijk vereiste percentage van de bruto-opbrengst, dat aan het beoogde doel ten goede komt, te wijzigen, mede omdat daardoor een prikkel zou wegvallen om de kosten zo laag mogelijk te houden.

De ondergetekenden vertrouwen, dat hetgeen hiervóór is opgemerkt de indruk bij vele leden, dat de Regering zich onvoldoende rekenschap zou hebben gegeven van de consequenties van haar voorstel te dezer zake, zal hebben weggenomen. Het verschijnsel, dat veel charitatieve instellingen loterijen met goederenprijzen organiseren en in belangrijke mate bij de verwezenlijking van hun charitatieve doelstellingen van het succes van dergelijke loterijen afhankelijk zijn, is mede een gevolg van het tot dusverre bestaande absolute verbod tot het houden van geldloterijen. De thans voorgestelde wijziging van de Loterijwet maakt een minder rigide systeem voor loterijen mogelijk.

Als onder het voorgestelde regime bij een loterij goederenprijzen worden uitgelooft, zien de ondergetekenden niet in, op welke grond de winnaars van goederenprijzen zouden kunnen verlangen de prijzen in geld uitgekeerd te krijgen. Hun juridische aanspraken strekken dan toch niet verder dan tot verkrijging van de door hen gewonnen goederenprijs. Ook de voorgestelde belasting zal hierin geen verandering kunnen brengen. Wel zal het winnen van een goederenprijs een deel van zijn aantrekkelijkheid kunnen verliezen, doordat de prijswinnaar loterijbelasting moet betalen, hetgeen de animo van het publiek voor loterijen met goederenprijzen zal kunnen verminderen. Dit psychologisch nadelige aspect zal de organiserende instelling kunnen vermijden door de belasting voor eigen rekening te nemen. Indien de goederen tegen sterk gereduceerde prijs dan wel gratis zijn verkregen, biedt de toegestane kostenmarge, zoals hiervóór reeds is opgemerkt, daartoe voldoende ruimte. Voor het vervallen van de mogelijkheid om als prijzen goederen op die wijze ten bate van het charitatieve doel te verkrijgen, behoeft dan ook naar het oordeel van de ondergetekenden geen vrees te worden gekoesterd. Overigens dient bedacht te worden, dat het verschaffen van goederen tegen gereduceerde prijs in de praktijk vooral een rol speelt bij de kleine prijzen. Voor zover de waarde minder is dan f 100, geeft het ontwerp reeds een vrijstelling van loterijbelasting.

De eerste ondergetekende betreurt, dat sommige leden voortsnog bezwaren hebben tegen de voorgestelde maatstaf van heffing, ingeval de prijzen uit goederen bestaan.

Het daarbij gehanteerde nieuwe waardebegrip, te weten de waarde in het economisch verkeer, is ontleend aan de ontwerpen van de nieuwe inkomstenbelasting en loonbelasting. In de memorie van toelichting is voor de inhoud van dat begrip verwezen naar het ontwerp van de nieuwe vermogensbelasting, omdat in de toelichting op dat ontwerp die inhoud uitvoerig is besproken. Het komt de eerste ondergetekende rationeel voor, dat voor de loterijbelasting hetzelfde waardebegrip geldt als voor de inkomsten- en de loonbelasting.

Het door deze leden gevoelde bezwaar, dat dit nieuwe waardebegrip thans reeds zou worden geïntroduceerd, zonder dat vaststaat, dat dit novum bij de hierboven bedoelde belastingontwerpen door de Staten-Generaal zal worden geaccepteerd, ziet de eerste ondergetekende niet als reëel. Immers,

wanneer het hierbedoelde waardebegrip voor de loterijbelasting door de Staten-Generaal mocht worden geaccepteerd, doch later bij de behandeling van de meerbedoelde drie vernieuwingsontwerpen onverhoopt mocht worden afgewezen, zal de eerste ondergetekende niet aarzelen dat begrip ook uit de loterijbelasting terug te nemen.

De vraag van deze leden of de Regering bereid is, de invoering van een andere maatstaf, welke meer is afgestemd op het persoonlijk facet van de loterijbelasting, te overwegen, berust blijkbaar op een misvatting. Naar uit de toelichting op het voorgestelde waardebegrip bij de artikelen 4, eerste lid, en 9, eerste lid, van het ontwerp van de Wet op de vermogensbelasting 1958 blijkt, heeft de introductie van het economische waardebegrip slechts ten doel tot een meer geobjectiveerde waardebepaling te komen in die zin, dat met de z.g. „affectiewaarde” geen rekening dient te worden gehouden. Overigens biedt dit begrip voldoende ruimte voor de verbedoelde afstemming. De verwijzing in de toelichting bij artikel 3 van het onderhavige wetsontwerp naar de catalogusprijs is dan ook in dit licht te algemeen uitgevallen in zoverre als deze slechts is bedoeld voor goederen, welke zonder veel kosten of moeite voor de nieuwprijs weder van de hand kunnen worden gedaan. Een ticket voor een vliegtuigreis of een auto zou de eerste ondergetekende daartoe niet willen rekenen.

Prijzen uit buitenlandse loterijen. Blijkens de memorie van toelichting verheelt ook de Regering zich niet, dat — zoals vele leden en verscheidene andere leden menen — het betrekken in de belasting van binnenlandse prijswinnaars van buitenlandse loterijen praktische moeilijkheden kan doen ontstaan als gevolg van de naamloosheid van de prijswinnaars.

Niettemin heeft een afweging van belangen haar ertoe geleid om deze weg te kiezen. Daarbij heeft zij mede overwogen, dat ook de inkomsten- en vermogensbelasting voor de binnenlandse belastingplichtigen in beginsel geen onderscheid maakt naar gelang van het land van herkomst of ligging van de te belasten objecten. Indien de voorgestelde regeling in voorkomende gevallen zou leiden tot dubbele belastingheffing, kan aanleiding bestaan zulks bij verdrag of door unilaterale maatregelen te voorkomen. In dit verband zij verwezen naar artikel 15 van het wetsontwerp.

Wat de te verwachten praktische moeilijkheden betreft, heeft de Regering voorts voor ogen gestaan, dat het ook voor de inkomsten- en vermogensbelasting vaak zeer moeilijk is de resultaten vast te stellen van de activiteiten van de belastingplichtigen in het buitenland, terwijl zulks eveneens ten aanzien van de binnenlandse activiteiten niet altijd even eenvoudig is. Toch is dit nimmer gezien als een reden om bepaalde inkomens- en vermogensbestanddelen nu maar geheel buiten de belastingheffing te laten.

Dat de praktische bezwaren, aan het voorgestelde systeem verbonden, in het onderhavige geval onoverkomelijk zouden zijn, menen de ondergetekenden te moeten betwisten. In dit verband moge worden gewezen op de reeds eerder in het voorlopig verslag van andere zijde geuite mening, dat in elk geval de winnaars van grote prijzen in buitenlandse loterijen er niet of hoogst zelden in zullen slagen hun identiteit verborgen te houden.

Uit het ter zake in het voorlopig verslag gestelde voorbeeld blijkt, dat de hier bedoelde leden de praktische moeilijkheden, welke uit de voorgestelde regeling voor de belastingplichtigen kunnen voortvloeien, wel wat te pessimistisch bezien. Dergelijke bijzondere gevallen toch kunnen zich ook wel bij andere belastingen dan de loterijbelasting voordoen, doch in de praktijk daarvan is de eerste ondergetekende niet van ernstige moeilijkheden gebleken. Naar het hem voorkomt, mag dit aspect niet uitsluitend beslissend zijn voor de beoordeling van de juistheid van de voorgestelde regeling.

Met de hier aan het woord zijnde leden zijn de ondergetekenden van mening, dat de concurrentiepositie van een loterij wordt bepaald door velerlei factoren. Tot die factoren behoort naar hun gevoelen ook de fiscale behandeling van

de prijswinnaars. Uit dit oogpunt achten zij het een nadeel, indien als gevolg van schrapping van de onderhavige maatregel de buitenlandse loterijen hier te lande fiscaal een gunstiger positie zouden gaan innemen dan de binnenlandse.

Premieleningen. Premies, uitgekeerd op premieobligaties, welke niet tot het bedrijfsvermogen behoren, zijn ingevolge het bepaalde in artikel 31, eerste lid, 3e, van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 belastbaar als opbrengst van roerend kapitaal. Op verzoek wordt deze opbrengst belast naar het bijzonder tarief van artikel 48 van het besluit (20—40 pct.). Aan deze heffing ligt de gedachte ten grondslag, dat de premies een vergoeding vormen voor de lage rente, welke op de premieobligaties wordt betaald, en dus in wezen niets anders zijn dan vruchten van het vermogen. Het feit, dat die vruchten niet onder alle obligatiehouders worden verdeeld, maar worden uitgekeerd aan enkelen van hen, die door het lot zijn aangewezen, doet aan dit karakter van de premies niet af. In verband daarmee is aanleiding gevonden de bestaande situatie op dit punt te bestendigen en de onderwerpelijke premies van de loterijbelasting uit te zonderen.

Doch ook afgezien van het vorenstaande, kan de eerste ondergetekende volledig delen in de opvatting van verscheidene leden, dat het deelnemen aan een premielening en het deelnemen aan een kansspel als een voetbaltoto of de Staatsloterij niet op één lijn kunnen worden gesteld.

De omzetbelasting. Met teleurstelling hebben de ondergetekenden kennis genomen van de verklaring van vele leden het voorstel tot wijziging van de omzetbelasting niet sympathiek te vinden, waar het werd gedaan op het tijdstip, dat sportprijsvragen worden geregeld. Zij hopen, dat deze leden na kennismaking van de hierna opgenomen nadere motivering van dit voorstel van de juistheid ervan overtuigd zullen zijn.

Naar aanleiding van de opmerking van vele andere leden, die het regeringsvoorstel met betrekking tot de omzetbelasting wel zeer sober toegelicht vonden en die gaarne nadere opheldering verschaft zouden zien, zij nog het volgende medegedeeld. De omzetbelasting is een algemene verbruiksbelasting, welke wordt geheven wegens de levering van goederen en het verrichten van diensten. Gezien het algemene karakter van deze belasting, behoren voor het vrijstellen van bepaalde goederen en diensten belangrijke motieven te kunnen worden aangevoerd. Zo zijn sommige vrijstellingen terug te voeren tot het bijzondere karakter van de goederen of diensten, zoals die, gelegen in de sfeer van de eerste levensbehoeften, en die van sociale of culturele aard. Andere vrijstellingen houden verband met het feit, dat de levering of de dienstverrichting reeds aan enige andere belasting is onderworpen, zoals de vrijstellingen voor verhuur van onroerend goed, voor verzekeringen en voor diensten in de financiële sector, terwijl weer andere vrijstellingen zijn gebaseerd op overwegingen van bedrijfseconomische of praktische aard of op de omstandigheid, dat het aan de heffing voor de Staat verbonden financiële belang niet opweegt tegen de voor het bedrijfsleven uit de heffing voortvloeiende overlast. Het is duidelijk, dat geen dergelijke zwaarwichtige motieven kunnen pleiten voor een vrijstelling van omzetbelasting ten behoeve van loterijen. Het is om die reden, dat de Regering heeft gemeend, dat voor het langer handhaven van deze vrijstelling geen goede grond aanwezig is.

De verscheidene leden, die dezelfde wens kenbaar maken — en voor wier, over het algemeen, welwillend oordeel over de invoering van een loterijbelasting de ondergetekenden erkentelijk zijn —, mogen naar het zoëven opgemerkte worden verwezen. De thans in artikel 24, 16°, van de Wet op de Omzetbelasting 1954 voorkomende uitzondering is in 1940 ontleend aan de Duitse „Umsatzsteuer“. De ratio van de Duitse vrijstelling is gelegen in de omstandigheid, dat in Duitsland over de totaalprijs van de loten, casu quo over het totale bedrag van de afgesloten weddenschappen, reeds een „Rennwett- und Lotteriesteuer“ wordt geheven. Vandaar dat

die vrijstelling niet geldt voor loterijen, welke van de „Rennwett- und Lotteriesteuer“ zijn vrijgesteld of in beginsel niet aan die belasting zijn onderworpen. Gezien deze ratio, bestond echter voor overneming van de vrijstelling in de Nederlandse omzetbelastingwetgeving geen goede reden. Dat zulks toch heeft plaatsgehad en dat in 1954 over het handhaven van deze uitzondering geen enkele discussie van de zijde van de Regering werd geopend, kan worden verklaard uit de omstandigheid, dat deze aangelegenheid tegen de achtergrond van de nagenoeg monopolistische positie van de Staatsloterij toen weinig praktische betekenis had. Nu door de voorgestelde wijzigingen van de Loterijwet, waarbij in het loterijwezen een belangrijke verandering wordt aangebracht, de betekenis van de vrijstelling aanmerkelijk zal worden vergroot, was er alleszins aanleiding de bestaansredenen ervan opnieuw te bezien. Daartoe bestond te meer aanleiding, daar de vrijstelling in haar huidige redactie toch niet ongewijzigd zou kunnen worden gehandhaafd. Zij geldt namelijk slechts voor loterijen in engere zin en niet voor prijsvragen, welke niet tot de eigenlijk gezegde loterijen kunnen worden gerekend. Nu voor de toepassing van de Loterijwet in haar gewijzigde vorm het maken van onderscheid tussen loterijen en prijsvragen niet meer van belang zal zijn en, als gevolg van het onttrekken van de z.g. arbeidsprijsvragen aan de inkomstenbelasting, bedoeld onderscheid ook voor die belasting geen betekenis meer zal hebben, zou het onjuist zijn geweest dat onderscheid nog wel te handhaven in de omzetbelastingwetgeving. Zoals in de memorie van toelichting is te kennen gegeven en hierboven nader is geargumenteed, heeft bedoelde hernieuwde overweging de Regering tot de conclusie geleid, dat de vrijstelling van omzetbelasting niet moet worden bestendigd. Ook de invoering van een loterijbelasting kan niet tot een tegengestelde conclusie leiden. Anders toch dan de Duitse „Lotterie- und Rennwettsteuer“ kan de loterijbelasting niet worden gezien als een met de omzetbelasting te vergelijken belasting van de „omzet“ van de loterij, doch is zij een belasting, welke ten laste van de prijswinnaars wordt geheven over de uitgekeerde prijzen, welke een bepaald bedrag te hoven gaan.

Bij de door deze leden gememoreerde beslissing van de Tariefcommissie van 1 juni 1959 heeft dit rechtscollege de juistheid bevestigd van het door de belastingadministratie steeds ingenomen standpunt, dat de vrijstelling slechts geldt voor loterijen, tot het houden waarvan een vergunning is verkregen. Ingevolge deze uitspraak van de enige en hoogste rechter in omzetbelastingzaken is niet voor tegenspraak vatbaar, dat de K.N.V.B. en de Nationale Vereniging Caritas omzetbelasting verschuldigd zijn over de pools, welke door hen zijn gehouden vóór de datum van de ministeriële vergunning.

Het feit, dat in den beginne nog niet vaststond of voetbalpools onder de Loterijwet vielen, bracht niet met zich, dat ook onzekerheid zou hebben bestaan omtrent de vraag of ter zake van de in die periode zonder vergunning gehouden voetbalpools al dan niet omzetbelasting was verschuldigd. Immers, in de opvatting, dat voetbalpools niet onder de Loterijwet vielen, kon op dergelijke pools uiteraard nooit een vrijstelling van omzetbelasting voor loterijen van toepassing worden geacht, terwijl in de tegengestelde opvatting geen beroep op de vrijstelling openstond, omdat de pools zonder vergunning werden gehouden en mitsdien aan de voorwaarde voor het genieten van de vrijstelling niet was voldaan. De door deze leden bedoelde onzekerheid kan dan ook voor de eerste ondergetekende geen aanleiding zijn de inning van de over deze periode verschuldigde omzetbelasting achterwege te laten. De omstandigheid, dat reeds een strafrechtelijke veroordeling heeft plaatsgehad, kan daar naar zijn oordeel evenmin toe leiden.

De door de vele leden, welke laatstelijk eerder aan het woord waren, gestelde vraag naar de redenen om thans over te gaan tot het intrekken van de vrijstelling, niet alleen van de sportprijsvragen, doch ook voor alle loterijen, welke op grond van artikel 3 van de Loterijwet zijn toegestaan, vindt naar het oordeel van de ondergetekenden mede in het vo-

renstaande haar beantwoording. De omstandigheid, dat een loterij wordt gehouden met een liefdadig doel, ter bevordering van wetenschap, kunst of een ander algemeen belang, brengt geen wijziging in de aard van de dienst, zijnde het tegen betaling bieden van de gelegenheid om mede te dingen naar een prijs of een premie. Bovendien bestaat er in dit opzicht toch geen wezenlijk verschil met de sportprijsvragen, daar ook deze alleen zullen kunnen worden gehouden met het oog op de belangen van instellingen, werkzaam ten algemeenen nutte, in het bijzonder op het gebied van sport en lichamelijke opvoeding. Het scheppen van een uitzonderingspositie voor loterijen en prijsvragen, waarmede zijdelings een algemeen belang wordt gediend, zou er dus toe leiden, dat, afgezien wellicht van de Staatsloterij, de bestaande toestand, dat alle legale loterijen en prijsvragen buiten de omzetbelasting vallen, bestendig zou blijven.

Zoals zo juist is uiteengezet, ligt het naar het oordeel van de eerste ondergetekende niet in de lijn van het tot nu toe gevoerde vrijstellingsbeleid om ook de sportprijsvragen, waarvoor ingevolge artikel 17 van wetsontwerp 5786 vergunning zal kunnen worden verleend met het oog op de belangen van instellingen, werkzaam ten algemeenen nutte, in het bijzonder op het gebied van sport en lichamelijke opvoeding, van de heffing van omzetbelasting vrij te stellen.

Voor de gronden om op het gebied van de loterijen en prijsvragen een andere beleidlijn inzake vrijstelling voor te stellen, moge nogmaals worden verwezen naar hetgeen hiervóór is opgemerkt. Deze lijn wijkt niet alleen voor voetbalpools bewust af van de reeds bestaande vrijstelling, doch voor alle wettelijk toegestane loterijen en prijsvragen.

Op gelijke gronden, als hiervóór zijn ontwikkeld, acht de eerste ondergetekende, zoals ook uit de memorie van toelichting blijkt, geen termen aanwezig om op de voet van artikel 23, 4° en 5°, van de Wet op de Omzetbelasting 1954 vrijstelling van omzetbelasting te bewerkstelligen voor de loterijen, welke worden gehouden ten bate van sociale en culturele instellingen. Ook kan naar zijn mening in het algemeen niet worden gezegd, dat deze instellingen reeds op andere gronden niet belastingplichtig zijn. Gezien de strekking van deze vrijstellingen, namelijk om niet in de omzetbelasting te betrekken de prestaties, welke zich bewegen op het terrein van de sportbeoefening of -bevordering dan wel in zich zelf een sociaal of cultureel karakter hebben, komt het de eerste ondergetekende voor, dat de dienstverlening, bestaande in het openstellen van de gelegenheid tot deelneming aan loterijen en andere kansspelen, niet daaronder behoort te vallen. De met die activiteit verkregen baten worden wel aangewend ter bevordering van de vermelde doeleinden, doch zulks doet aan het karakter van de te beoordelen dienst zelf niet af. In dit opzicht bestaat er geen verschil met de reeds uitdrukkelijk van de vrijstelling van voormeld artikel 23, 4°, uitgezonderde prestatie, bestaande in het verlenen van toegang tot wedstrijden, demonstraties en dergelijke. Bovendien zou het bewerkstelligen van een vrijstelling voor de bedoelde instellingen op grond van deze bepalingen een discriminatie inhouden voor de instellingen, welke toevallig niet aan de in die bepalingen gestelde criteria voldoen, doch op andere wijze in het algemeen belang werkzaam zijn. Een dergelijke regeling verdient naar de mening van de ondergetekenden dan ook geen aanbeveling. Dat artikel 23, 4°, van de Wet op de Omzetbelasting 1954 niet toepasselijk is op een loterij, gehouden door een in het belang van de sportbeoefening werkzame organisatie, is beslist bij de in het voorlopig verslag genoemde uitspraak van de tariefcommissie van 1 juni 1959. Gezien deze uitspraak, is het aannemelijk, dat ook zonder bijzondere voorziening ter zake de hierbedoelde vrijstellingen op het gebied van de loterijen en dergelijke geen grote rol zullen kunnen gaan spelen. Zoals ook in de memorie van toelichting is te kennen gegeven, acht de eerste ondergetekende het uit een oogpunt van rechtszekerheid niettemin gewenst, dat deze categorie van diensten uitdrukkelijk van de onderhavige vrijstellingen wordt uitgesloten.

De budgettaire consequenties. Ter voldoening aan de daartoe strekkende vraag van vele leden volgt hieronder een specificatie van het in de memorie van toelichting geraamde bedrag van de meeropbrengst aan middelen ad rond f 5 000 000.

Omzetbelasting (4 pct.):

	in milj. gulden
Staatsloterij	1,4
Andere loterijen	0,6
Sportprijsvragen	0,3
Totaal	2,3

Loterijbelasting (20 pct.):

	in milj. gulden
Staatsloterij	3,4
Andere loterijen	0,8
Paardensporttotalisator	2,-
Sportprijsvragen	0,7
	6,9

Brutomeeropbrengst 9,2

	in milj. gulden
Af: 15 pct. inhouding Staatsloterij	2,6
omzetbelasting Staatsloterij	1,4
	4,-

Nettomeeropbrengst 5,2

In het bedrag van de nettomeeropbrengst is dus niet begrepen de meerdere opbrengst van de omzetbelasting van de paardensporttotalisator, daar deze niet voortvloeit uit de in het wetsvoorstel vervatte maatregelen, doch uit de voorgenomen intrekking van een facilititeit; deze meeropbrengst kan worden begroot op rond 4 ton. Voorts is verwaarloosd de derving aan inkomsten- en vennootschapsbelasting als gevolg van het onttrekken van de arbeidsprijsvragen aan de sfeer van de inkomstenbelasting en wegens de toegestane verrekening van de loterijbelasting bij beroeps- of bedrijfsmatig gewonnen prijzen. Uit deze toelichting blijkt, dat de te verwachten opbrengst van de loterijbelasting is getaxeerd op een brutobedrag van 6,9 miljoen gulden, hetgeen — na aftrek van de 15 pct., welke thans wordt ingehouden op de prijzen en premies van de Staatsloterij, doch welke inhouding door het wetsvoorstel zal komen te vervallen — resulteert in een nettobate voor de schatkist van ruim 4 miljoen gulden.

Verhoging van het in artikel 20, tweede lid, van wetsontwerp 5786 voorgestelde bedrag zou geen rechtstreekse invloed op de opbrengst van de loterijbelasting hebben. Bedoeld bedrag vormt immers slechts de limiet voor de per deelnemer uit te keren prijs, doch beperkt niet de totale prijzensom. Zoals ook in de memorie van antwoord op bedoeld wetsontwerp tot uitdrukking is gebracht, meent de Regering geen aanleiding te hebben om te veronderstellen, dat verhoging van de limiet een belangrijke invloed zou uitoefenen op de geneigdheid van het publiek tot deelneming aan de sportprijsvragen. Alzo valt ook indirect van zodanige verhoging geen belangrijke invloed op de opbrengst van de loterijbelasting te verwachten.

Zoals uit de hiervóór opgenomen toelichting mede blijkt, is de huidige opbrengst van de ten behoeve van de Staat ingehouden 15 pct. op prijzen van de Staatsloterij rond 2,6 miljoen gulden.

Eveneens blijkt uit die toelichting, dat de te verwachten opbrengst aan loterijbelasting op de sportprijsvragen is geraamd op 7 ton. Bij deze taxatie is uitgegaan van een bedrag aan inleggeld van circa 9 miljoen gulden.

Gezien de sterke stijging van de omzet van de voetbalpools gedurende de laatste maanden, meent de Regering evenwel bij nader inzien laatstgenoemd bedrag wel op rond 20 miljoen gulden te kunnen stellen, hetgeen zou leiden tot een opbrengst aan loterijbelasting op de sportprijsvragen van 1,6 miljoen gulden en een opbrengst aan omzetbelasting van acht ton. Anderzijds zal ten gevolge van de eerder voorgestelde aanvul-

ling van artikel 4, tweede lid, van het ontwerp van wet de loterijbelasting voor de paardensporttotalisator bijna geheel komen te vervallen. In verband met een en ander kan de netto-meeropbrengst nader als volgt worden geraamd:

Omzetbelasting:

	in milj. guldens
Staatsloterij	1,4
Andere loterijen	0,6
Sportprijsvragen	0,8
Totaal	2,8

Loterijbelasting:

	in milj. guldens
Staatsloterij	3,4
Andere loterijen	0,9
Sportprijsvragen	1,6
Brutomeeropbrengst	5,9
Brutomeeropbrengst	8,7

	in milj. guldens
Af: 15 pct. inhouding Staatsloterij	2,6
omzetbelasting Staatsloterij	1,4
Nettomeeropbrengst	4,-
Nettomeeropbrengst	4,7

Hieronder volgt het gevraagde overzicht van de aan de Staatsloterij verbonden kosten, de daartegenoverstaande opbrengsten van de loten en de 15 pct. inhouding op de gewonnen prijzen:

jaar	kosten	opbrengst	inhouding
1955	254 938	2 094 150	2 001 037
1956	265 526	2 687 330	2 389 117
1957	327 299	2 954 780	2 571 030
1958	376 195	3 061 110	2 655 922
1959	(350 000)	3 085 015	2 649 858
	(geschat)		

Artikelen

Artikel 1. De ondergetekenden voelen geen behoefte aan een nadere omschrijving van het gerechtigd zijn. Ook zonder verdere verduidelijking zal hieronder naar hun oordeel moeten worden verstaan het jegens de organiserende instelling aanspraak kunnen maken op uitkering van een prijs. In gevallen, waarin combinaties van personen loten kopen, zullen de gezamenlijke kopers van een prijslot als de gerechtigde tot de prijs moeten worden aangemerkt. De ondergetekenden verwachten niet, dat dit in het bijzonder in verband met artikel 8 moeilijkheden zal opleveren.

Artikel 2. Premieleningen zijn uitdrukkelijk van de loterijen uitgezonderd, omdat artikel 1, tweede lid, onder 2°, van de Loterijwet alleen betrekking heeft op premieleningen van publiekrechtelijke lichamen en dan nog slechts voor zover die leningen aan bepaalde voorwaarden voldoen. Andere premieleningen vallen dus in beginsel onder de Loterijwet, hetgeen ook moge blijken uit artikel 2bis van die wet. Handhaving van de voorgestelde redactie kan dan ook naar het oordeel van de ondergetekenden niet leiden tot een redenering a contrario met betrekking tot de kansovereenkomsten van levensverzekering.

Naar aanleiding van de door vele leden ter zake gestelde vraag wordt medegedeeld, dat in het tweede lid alleen van „gehouden” wordt gesproken, omdat het aanleggen van een loterij zonder meer geen loterijbelasting verschuldigd kan doen worden. Eerst door het houden van de loterij ontstaan aanspraken op een prijs. In het eerste lid is sprake van

„aanleggen en houden”, aangezien daarin wordt verwezen naar artikel 2, tweede lid, van de Loterijwet, welke — bij het wetsontwerp 5786 voorgestelde — bepaling dezelfde formulering bezigt. Het komt de eerste ondergetekende derhalve niet nodig voor, deze terminologie ook in het tweede lid aan te houden. Ondanks de meer of mindere vaagheid van het begrip „doelvermogen” kan het gebruik ervan naar het oordeel van de eerste ondergetekende in het bijzonder in het raam van een belasting als de loterijbelasting niet op moeilijkheden stuiten. Een als „doelvermogen” aan te merken instituut zal immers eerst met de loterijbelasting worden geconfronteerd, wanneer het activiteiten op loterijgebied gaat ontplooiën, en de ondergetekenden kunnen zich geen omstandigheden voorstellen, waaronder dit niet geheel in overeenstemming met de bedoeling van de wet zou zijn. De verwijzing van regeringszijde bij de parlementaire behandeling van de Algemene wet inzake rijksbelastingen naar eventuele toekomstige heffingswetten moet kennelijk niet aldus worden verstaan, dat daarin bij gebruik van het begrip „doelvermogen” tevens een omschrijving van dat begrip zou worden opgenomen, doch in deze zin, dat in het kader van de desbetreffende heffingswet telkens zelfstandig zal kunnen worden beoordeeld of zodanig gebruik zonder gevaar voor onvoorziene consequenties mogelijk is. De eerste ondergetekende is, zoals hiervoor reeds is gezegd, van oordeel, dat zulks hier zeker het geval is.

Met betrekking tot de door vele andere leden gestelde vraag, of de eerste ondergetekende thans bij machte is aan te duiden wat onder de uitdrukking „doelvermogen” moet worden verstaan, zij aangetekend, dat hier moet worden gedacht aan fondsen en beheren, welke naar Nederlandse rechtsbegrippen niet kunnen worden aangemerkt als rechtspersonen, maat- of vennootschappen of andere verenigingen van personen.

Artikel 4. De vele leden, die menen, dat het wél belasten van prijzen tot f 1000, welke gewonnen zijn in van de belasting niet vrijgestelde loterijen, als een onbillijkheid zal worden aangemerkt in het licht van de in dit artikel onder letter a vervatte vrijstelling voor alle prijzen van loterijen, waarvan de hoogste prijs niet meer dan f 1000 bedraagt, zij erop gewezen, dat er op alle gebied een zekere spanning bestaat tussen de eisen van een absolute rechtvaardigheid enerzijds en die van doelmatigheid anderzijds. In het bijzonder op het terrein van het belastingrecht zal deze spanning zich doen gevoelen. Bij de beoordeling van de vraag of de bedoelde spanning hier niet te hoog is opgevoerd, dient te worden bedacht, dat de vrijstellingen in de eerste plaats zijn opgenomen uit praktische overwegingen. Zo beoogt de onder letter a opgenomen vrijstelling van de belastingheffing uit te sluiten de kleine, veelal lokaal of anderszins in beperkte kring gehouden loterijen, waarbij naast een aantal geringe prijzen één of meer wat aantrekkelijker hoofdprijzen, zoals b.v. een televisietoestel, als lokprijzen zijn uitgelooft. Op grond van deze bepaling gaat de loterijbelasting o.m. geheel voorbij aan de loterijen en prijsvragen, tot het aanleggen en houden waarvan volgens artikel 3 van de Loterijwet toestemming kan worden verleend door de colleges van burgemeester en wethouders. Gezien het bijzondere karakter van deze loterijen, ook wat de kans op het behalen van een prijs van enige betekenis betreft, gevoelen de ondergetekenden deze vrijstelling niet als een ongeoorloofde inbreuk op de absolute rechtvaardigheid.

Het over de gehele lijn vrijstellen van prijzen tot f 1000 of een lager bedrag, zoals enkele andere leden opperen, zou het doel van de vrijstelling, zoals dat hierboven is uiteengezet, óf voorbijstreven óf niet bereiken. De Regering meent dan ook hertoe niet te moeten overgaan.

Ter voldoening aan het verzoek van vele leden om een uitvoeriger toelichting dan de reeds verschafte inzake het tweede lid van dit artikel moge het volgende dienen. Zoals reeds gezegd, is de opzet van de vrijstellingen, afgezien van die voor de „eigen gelden”, om kleinere loterijen buiten de sfeer van de loterijbelasting te houden en om te voorkomen, dat bij

de grotere loterijen de belasting ook zou moeten worden geheven over allerlei kleine geld- en goederenprijzen, met de daaraan verbonden bezwaren van waardebepaling en van inhouding, casu quo verrekening van de verschuldigde belasting. Het betreft dus een maatregel van praktische aard. Nu komt het veel voor, b.v. bij de Staatsloterij, dat de loten in onderdelen zijn gesplitst, in dier voege, dat het vallen van een prijs op ieder van die onderdelen — doordat zij hetzelfde nummer dragen — afhankelijk is van dezelfde toevallige gebeurtenis. Zonder bijzondere voorziening ter zake zou dan kunnen worden gesteld, dat, indien op een dergelijk lot een prijs valt, voor de toepassing van de vrijstellingen elk onderdeel van het lot afzonderlijk moet worden beoordeeld, ook al zou het gehele lot in dezelfde hand zijn. Stel dat op een lot van de Staatsloterij een prijs van f 1500 valt, dan betekent dat voor een twintigste een prijs van f 75. Een houder van dat lot zou dus voor ieder twintigste een beroep kunnen doen op vrijstelling van loterijbelasting. Ook bij verdeling van de loten in series doet zich dezelfde situatie voor. Het behoeft geen betoog, dat dit niet de bedoeling van de vrijstellingen is. Door de loten maar ver genoeg onder te verdelen of te splitsen, zou men zelfs bij de hoogste prijs de loterijbelasting kunnen ontgaan. Om een dergelijke uitholling van de loterijbelasting te voorkomen, zou kunnen worden bepaald, dat de door dezelfde persoon gewonnen prijzen voor de toepassing van de vrijstellingen te zamen moeten worden geteld. Gelet echter op de naamloosheid van de deelnemers en de mogelijkheid tot inschakeling van stromannen, zou een dergelijke bepaling praktisch niet uitvoerbaar zijn. Daarom is een objectief criterium gesteld, namelijk het winnen van een prijs als gevolg van dezelfde toevallige gebeurtenis. Voor de betekenis van de uitdrukking „loten of onderdelen van loten” in deze bepaling moge worden verwezen naar hetgeen te dier zake hiervóór is opgemerkt bij de paardensporttotalisator.

Deze bepaling brengt — afgezien van het gewijzigde percentage — geen wijziging in de belastingheffing (respectievelijk inhouding ten behoeve van de Staat), vergeleken met hetgeen op grond van artikel 11, eerste lid, van de Loterijwet thans bij de Staatsloterij gebruikelijk is.

Artikel 7. De door vele leden gestelde vraag of in de van de voorschriften van dit artikel te duchten administratieve rompslomp niet een aanwijzing ligt, dat de voorgestelde belasting beter achterwege kon blijven, menen de ondergetekenden met klem ontkennend te moeten beantwoorden. In de eerste plaats wijzen zij erop, dat tal van belastingen veel zwaardere administratieve verplichtingen voor de contribuabelen mede-

brengen, zonder dat zulks ooit als een beletsel voor de instelling of handhaving van die belastingen is beschouwd. Doch overigens menen zij, dat hier van veel administratieve rompslomp geen sprake zal zijn. De inrichting van het register zal zelfs zeer eenvoudig kunnen worden gehouden. In het algemeen zal het voldoende zijn, dat daarin worden vermeld de aard en — voor zover van belang — de waarde van de prijzen, zomede het tijdstip van uitkering. Met het oog op de mogelijkheid tot het uitoefenen van toezicht op de juiste naleving van de wet is enige administratie vanwege de organiserende instelling echter noodzakelijk. Ook zonder het onderhavige voorschrift mag worden verondersteld, dat die instelling ter zake van de gehouden loterij een administratie zal bijhouden, al ware het alleen reeds om te kunnen aantonen, dat aan de voorwaarden, waaronder vergunning tot het houden van de loterij is verleend, is voldaan.

De door vele andere leden gestelde vraag in verband met het tweede lid of de gerechtigde, indien hij niet direct na uitbetaling een daartoe strekkend verzoek heeft gedaan, ook enige tijd nadat de prijs is uitbetaald van degene, bij wie de prijs betaalbaar is gesteld, nog de in dit lid vermelde gedagtekende nota kan verlangen, beantwoorden de ondergetekenden ontkennend. Uit het voorschrift, dat de nota moet worden uitgereikt zodra de prijs is uitbetaald, enz., volgt, dat het verzoek om uitreiking ter gelegenheid van de uitbetaling, enz. moet worden gedaan. Degene, bij wie de prijs betaalbaar is gesteld, behoeft derhalve niet uitsluitend met het oog op de onderhavige bepaling te beschikken over aantekeningen, een register of iets dergelijks, waaruit kan blijken, aan wie de prijs werd uitbetaald. Overigens zij opgemerkt, dat van deze bepaling slechts zeer sporadisch gebruik zal behoeven te worden gemaakt, namelijk alleen in de gevallen, waarin de prijs behoort tot de aan inkomsten- of vennootschapsbelasting onderworpen winst, zulks ten behoeve van de verrekening met die belastingen van de ingehouden loterijbelasting. De ondergetekenden oordelen het dan ook zeker niet eenvoudiger om voor te schrijven, dat elke prijsuitbetaling, waarbij belasting wordt ingehouden, gepaard gaat met de uitreiking van een nota. Een dergelijk voorschrift zou de uitbetalende instelling onnodig bezwaren met een administratieve last, waarmede in het overgrote deel van de gevallen geen enkel belang zou zijn gediend.

De Staatssecretaris van Financiën,
VAN DEN BERGE.

De Minister van Justitie,
A. C. W. BEERMAN.